Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta Päätöspäivämäärä 17.11.2026

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, 17.11.2026

Senioreiden digilukutaidon kehittämistoiminnan jatkaminen

2211/02.05.00.01/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Johtava asiantuntija, Pia Haverinen, p. 050 398 7621

Päätös

Esittelijä

elinvoimajohtaja Laavi Elina

Päätösehdotus

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta päättää

1) jatkaa senioreiden digilukutaidon kehittämistoimintaa kilpailutettuna ostopalveluna sopimuskaudella 16.6.2027–15.6.2028 siten, että hankintaan sisällytetään mahdollisuus kahteen yhden vuoden optiokauteen 16.6.2028–15.6.2029 ja 16.6.2029–15.6.2030;

2) kohdentaa hankinnan kustannusten kattamiseen jäämistövaroja enintään 150 000 euroa sopimusvuodessa ilman arvonlisäveroa ja koko sopimusajalle mahdolliset optiokaudet mukaan lukien yhteensä enintään 450 000 euroa ilman arvonlisäveroa.

Perusteluosa

Toiminnan tausta ja hankinnan tarve

Senioreiden digilukutaidon kehittäminen Lahden alueella -toiminta on ollut käynnissä Lahdessa vuodesta 2018. Toiminta on kilpailutettu ja sopimuskautta on jatkettu aiempien päätösten mukaisesti (Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto

5.6.2018 § 23, 21.11.2018 § 40, 6.11.2019 § 35 ja 26.1.2021 § 7 sekä Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta 25.1.2024 § 4). Nykyinen sopimuskausi päättyy 15.6.2027 (Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta 19.5.2026 § 66). Toiminnan jatkuvuuden turvaaminen nykyisen sopimuskauden jälkeen edellyttää uuden hankintamenettelyn käynnistämistä hyvissä ajoin ennen sopimuskauden päättymistä.

Toiminnan tavoitteet ja vaikuttavuus

Toiminnan tavoitteena on vahvistaa ikääntyneiden digitaitoja sekä tukea heidän mahdollisuuksiaan asioida, osallistua ja selviytyä arjessa digitaalisten palvelujen lisääntyessä. Toiminnalla edistetään osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Osallistujilta ja yhteistyötahoilta saatu palaute on ollut erittäin myönteistä. Vuonna 2025 toiminnassa kirjattiin noin 12 700 käyntikertaa. Vuoden 2026 tammi-syyskuussa toimintaan osallistui noin 300 uutta kävijää. Luvut kuvaavat toiminnan käyttöä ja uusien osallistujien tavoittamista.

Vuonna 2023 valmistuneessa opinnäytetyössä selvitettiin Digikinkereiden käyttäjien kokemuksia palvelusta. Tulosten mukaan osallistujat kokivat toiminnan tukevan digitaitojen ja arjessa selviytymisen lisäksi sosiaalista, psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia sekä vahvistavan osallisuuden, yhteisöllisyyden ja yhteenkuuluvuuden kokemuksia. (Lähde: Ahti, Ninni. 2023. Senioreiden digilukutaidon kehittäminen Lahden alueella: Digikinkereiden käyttäjien kokemukset palvelun vaikutuksista, toiminnasta sekä kehittämiskohteista. Opinnäytetyö YAMK. LAB-ammattikorkeakoulu)

Lahden kaupungin vanhusneuvosto myönsi toiminnalle vuoden vanhustekopalkinnon vuonna 2023 tunnustuksena ikääntyneiden hyvinvointia, osallisuutta ja digitaitoja edistävästä työstä.

Sopimuskausi, toiminnan seuranta ja rahoitus

Palvelu esitetään hankittavaksi sopimuskaudelle 16.6.2027–15.6.2028. Hankintaan sisällytetään mahdollisuus kahteen yhden vuoden optiokauteen: 16.6.2028–15.6.2029 ja 16.6.2029–15.6.2030.

Kilpailutuksen valmistelusta vastaa osallisuuden ja hyvinvoinnin asiantuntijapalvelut -yksikkö. Hankintapäätöksen tekee ja hankintasopimuksen allekirjoittaa palvelualuejohtaja.

Toiminnan ohjauksesta ja seurannasta vastaa ohjausryhmä. Palvelualuejohtaja päättää kummankin optiokauden käyttöönotosta erikseen ohjausryhmän esityksen ja toiminnan seurantatietojen perusteella.

Sopimusvuosina 2024–2027 toiminnan vuosikustannus on ollut 142 550 euroa ilman arvonlisäveroa. Nyt valmisteltavan hankinnan enimmäiskustannukseksi esitetään 150 000 euroa sopimusvuodessa ja mahdolliset optiokaudet mukaan lukien yhteensä 450 000 euroa ilman arvonlisäveroa. Palvelu kilpailutetaan hankintalain liitteen E mukaisena palveluhankintana. Toiminta on rahoitettu jäämistövaroista, joista esitetään katettavaksi myös uuden hankinnan kustannukset. Lahden kaupungin hallintosäännön yhteisten talousasioiden päätösvaltataulukon mukaan elinvoima- ja hyvinvointilautakunta päättää jäämistövarojen kohdentamisesta, kun käyttötarkoitukseen kohdennettava määrä ylittää 50 000 euroa.

Vaikutusten ennakkoarviointi

Arvioinnissa verrataan toiminnan jatkamista kilpailutettuna ostopalveluna tilanteeseen, jossa nykyinen sopimus päättyy eikä uutta hankintaa toteuteta. Jatkaminen tukisi palvelun jatkuvuutta. Ilman uutta hankintaa tämän palvelun hankintameno poistuisi sopimuskauden päätyttyä, mutta osallistujien digituen tarve ei välttämättä vähenisi.

Kuntalaisvaikutukset. Vuonna 2025 Lahden väestöstä 25,9 prosenttia oli täyttänyt 65 vuotta. Koko maassa vastaava osuus oli 23,8 prosenttia. Vuonna 2024 digitaalisten palvelujen käyttöön liittyviä esteitä ja huolia koki 65 vuotta täyttäneistä päijäthämäläisistä 88,2 prosenttia ja 75 vuotta täyttäneistä 93,4 prosenttia (lähde: THL, Sotkanet-tilastotietopalvelu). Toiminnan jatkamisen arvioidaan ehkäisevän digisyrjäytymistä ja vahvistavan ikääntyneiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia käyttää julkisia ja muita arjen palveluja. Lisäksi toiminnan arvioidaan tukevan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia.

Palvelun suunnittelussa tulee huomioida osallistujien erilaiset tuen tarpeet ja toimipaikkojen saavutettavuus. Ohjauksella vahvistetaan osallistujien omaa osaamista ja valmiuksia turvalliseen digiasiointiin. Toiminnan päättyminen voisi heikentää nykyisten osallistujien tuen jatkuvuutta ja vähentää yhteisöllisiä kohtaamismahdollisuuksia.

Ympäristövaikutukset. Toiminnan välittömät ympäristövaikutukset arvioidaan vähäisiksi. Digiasiointi voi vähentää asiointimatkoja, mutta vaikutusten suuruudesta ei ole määrällistä arviota.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset. Toiminta täydentää kaupungin palvelutarjontaa ja tukee hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämistä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kilpailutuksen valmistelu, sopimuksen seuranta ja yhteistyön koordinointi edellyttävät kaupungin henkilöstön työpanosta. Hankinnalla ei arvioida olevan vaikutuksia kaupungin henkilöstömäärään tai henkilöstön asemaan. Palveluntuottajan mahdollinen vaihtuminen edellyttää palvelun käynnistämisen, tiedottamisen ja yhteistyökäytäntöjen ennakointia, jotta osallistujien tuki jatkuisi mahdollisimman katkeamattomana. Jos toimintaa ei jatketa, nykyisen palvelun tarjoama yhteisöllinen ja maksuton digituki päättyy.

Taloudelliset vaikutukset. Sopimusvuosina 2024–2027 toiminnan vuosikustannus on ollut 142 550 euroa ilman arvonlisäveroa. Palvelun enimmäishinta on 150 000 euroa

sopimusvuodessa ilman arvonlisäveroa sopimuskaudella 16.6.2027–15.6.2028 sekä mahdollisilla optiokausilla 16.6.2028–15.6.2029 ja 16.6.2029–15.6.2030. Kustannukset katetaan jäämistövaroista. Jäämistövarojen käyttö vähentää kyseisten varojen jäljellä olevaa määrää. Digituki voi vahvistaa itsenäistä asiointia, mutta mahdollisista kaupungille tai muille toimijoille syntyvistä kustannussäästöistä ei ole käytettävissä määrällistä arviota.

Yhteys strategiaan. Toiminta tukee Lahden kaupungin strategian 2035 tavoitteita vahvistaa osallisuutta, vuorovaikutusta, yhteisöllisyyttä ja elämänmittaista oppimista sekä parantaa palvelujen vaikuttavuutta. Ikääntyneiden digitaitojen ja arjen toimintakyvyn vahvistaminen tukee yhdenvertaista osallistumista ja digipalvelujen käyttöä sekä tavoitetta vähentää yksinäisyyttä ja varmistaa, ettei ketään jätetä yksin.

Vaikutusten seuranta. Tarjouspyyntöön ja sopimukseen on perusteltua määritellä palvelun sisältöä, ohjauksen laatua ja raportointia koskevat vaatimukset. Seurannassa voidaan käyttää käyntikertojen määrää, osallistujapalautetta sekä osallistujien omaa arviota digitaitojen ja itsenäisen asioinnin kehittymisestä. Seurantatiedon perusteella arvioidaan tavoitteiden toteutumista ja mahdollisten optiokausien käyttöönoton tarkoituksenmukaisuutta.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Henna Eskonsipo-Bradshaw, Iina Huokonen, Paula Ikonen, Sanna Laitinen, Maikki Suhonen, taloushallinto@lahti.fi, Hankintatoimi